

DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2017/1936

ze dne 18. října 2017

o bezodkladných krocích k zabránění zneužívání prekurzorů výbušnin

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Z nedávných teroristických útoků a incidentů je zřejmé, že podomácku vyrobené výbušniny jsou pro Evropu stále velkou hrozbou. Látky sloužící jako prekurzory výbušnin jsou nadále dostupné a zneužívají se k výrobě podomácku vyrobených výbušnin i navzdory úsilí, které se vynakládá na jejich účinné omezení a regulaci jejich dostupnosti.
- (2) V rezoluci 2370 (2017) zdůrazňuje Rada bezpečnosti OSN, že je naprosto nezbytné znemožnit teroristům používání surovin a součástí, které lze zneužít k výrobě výbušnin, nebo překazit jejich snahy o přístup k nim, a vyzývá k větší obezřetnosti, mimo jiné též prostřednictvím vydávání osvědčených postupů, sdílení informací se zahraničím a zakládání partnerství.
- (3) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 98/2013 ⁽¹⁾ stanoví harmonizovaná pravidla týkající se zpřístupňování, dovozu, držení a použití látek nebo směsí, které by mohly být zneužity k nedovolené výrobě výbušnin, a to s cílem omezit jejich dostupnost pro širokou veřejnost a zajistit náležitě oznamování podezřelých transakcí v rámci celého dodavatelského řetězce.
- (4) Řádné uplatňování nařízení (EU) č. 98/2013 všemi členskými státy je nezbytné k dosažení jeho cíle, kterým je zlepšit volný pohyb chemických látek a směsí na vnitřním trhu a odstranit narušení hospodářské soutěže a zároveň veřejnosti zajistit vysoký stupeň bezpečnosti. Náležité uplatňování nařízení poslouží rovněž cílům směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ⁽²⁾, tj. předcházet teroristickým činům včetně výroby, držení, opatřování, přepravy, dodání nebo použití výbušnin, jakož i poskytování a přijímání pokynů k výrobě nebo používání výbušnin.
- (5) Smyslem tohoto doporučení je zajistit účinnější splnění cíle nařízení (EU) č. 98/2013 tím, že členskými státy poskytnou orientační pokyny k jeho uplatňování. Toto doporučení doplňuje pokyny Komise ⁽³⁾ a Stálého výboru pro prekurzory ⁽⁴⁾ a zohledňuje diskusi v tomto výboru a na řadě regionálních pracovních seminářů, které se za účasti orgánů členských států uskutečnily v roce 2016 a 2017.
- (6) Dostupnost prekurzorů výbušnin pro veřejnost by se měla omezit, aby si je nemohli opatřovat teroristé. Nařízení (EU) č. 98/2013 omezuje přístup k sedmi chemickým látkám (prekurzory výbušnin podléhajícím omezení uvedené v příloze I nařízení (EU) č. 98/2013) ⁽⁵⁾ a jejich použití ze strany veřejnosti.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 98/2013 ze dne 15. ledna 2013 o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání (Úř. věst. L 39, 9.2.2013, s. 1).

⁽²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV a mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV (Úř. věst. L 88, 31.3.2017, s. 6).

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/guidelines_on_the_marketing_and_use_of_explosives_precursors_en.pdf

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3245>

⁽⁵⁾ Peroxid vodíku, nitromethan, kyselina dusičná, chlorečnan draselný, chloristan draselný, chlorečnan sodný, chloristan sodný, v koncentraci vyšší než je odpovídající mezní hodnota stanovená v příloze I a včetně směsí nebo jiné látky, v níž je látka uvedená na seznamu obsažena v koncentraci vyšší, než je odpovídající mezní hodnota.

- (7) Bez ohledu na tento zákaz mohou členské státy rozhodnout, že přístup k těmto látkám veřejnosti umožní pouze prostřednictvím systému povolování a registrace. K 1. lednu 2017 mělo režim povolování a/nebo registrační režim místo zákazu zavedeno šestnáct členských států ⁽¹⁾. V těchto členských státech se tudíž veřejnost stále může dostat k látkám a směsím sloužícím jako prekurzory výbušnin podléhajícím omezení a používat je.
- (8) Členské státy by měly určit a prosazovat nižší koncentrace a náhradní látky s menším bezpečnostním rizikem a stanovit podmínky pro skladování prekurzorů výbušnin. Členské státy používající režim povolování by měly prověřovat osoby, které žádají o licenci.
- (9) Toto doporučení rovněž vyzývá k důraznějšímu prosazování omezení a kontrol stanovených nařízením (EU) č. 98/2013 a ke spolupráci různých odvětví. Při větší informovanosti budou všichni účastníci dodavatelského řetězce, včetně subjektů působících on-line, moci lépe plnit své povinnosti podle nařízení (EU) č. 98/2013.
- (10) Aniž je dotčen právní rámec pro přeshraniční výměnu informací při vyšetřování teroristických trestných činů ⁽²⁾ nebo trestných činů v oblasti cel ⁽³⁾, vybízí toto doporučení k výměně informací o podezřelých transakcích, zmizeních, krádežích a dalších podezřelých událostech nebo žádostech o povolení, vykazuje-li daná událost přeshraniční prvek.
- (11) Ačkoli při nedávných útocích a incidentech byl použit hlavně triacetontriperoxid (TATP), nebezpečná je celá řada podomácku vyrobených výbušnin a látek sloužících jako prekurzory výbušnin. Evropská unie a její členské státy nesmí ztratit ostražitost a ve spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami a uživateli průběžně sledovat vývoj v této oblasti a reagovat na něj.
- (12) Od přijetí nařízení Komise v úzké spolupráci se Stálým výborem pro prekurzory sleduje a usnadňuje jeho uplatňování. V únoru 2017 přijala Komise zprávu ⁽⁴⁾, jež konstatuje, že ačkoli vstup nařízení v platnost pomohl snížit nebezpečí, které prekurzory výbušnin v Evropě představují, je třeba zpřísnit systém kontrol podomácku vyráběných výbušnin. V květnu 2017 zahájila Komise přezkum nařízení ⁽⁵⁾ o prekurzorech výbušnin nejprve hodnocením, po němž bude v první polovině roku 2018 následovat posouzení dopadů. Hodnocení posoudí význam, účinnost, efektivnost, soudržnost a přidanou hodnotu nařízení a poukáže na problémy a překážky, které mohou vyžadovat další opatření. V posouzení dopadů budou uvedeny varianty řešení zjištěných problémů a překážek. Než bude přezkum dokončen, doporučuje se tímto členským státům, aby bezodkladně přijaly opatření podle stávajícího nařízení k účinnému omezení dostupnosti prekurzorů výbušnin pro veřejnost,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

Omezení dostupnosti prekurzorů výbušnin pro veřejnost

1. Členské státy by měly v souladu s nařízením (EU) č. 98/2013 přijmout veškerá nezbytná opatření, aby omezily dostupnost prekurzorů výbušnin pro veřejnost a teroristům znemožnily prekurzory získávat, jakož i zajistily náležitě oznamování podezřelých transakcí v celém dodavatelském řetězci. Za tímto účelem by členské státy měly důkladně posoudit, zda jimi zavedený zákaz nebo systém povolování či registrace tyto cíle účinně splňuje. O výsledcích svého posouzení by členské státy měly Komisi informovat do čtyř měsíců od přijetí tohoto doporučení. Tyto informace budou použity při posuzování případných dalších opatření na úrovni EU.

⁽¹⁾ Zpráva Komise o používání nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 98/2013 o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání a o přenesení pravomoci podle tohoto nařízení, COM(2017) 103 final ze dne 28. února 2017.

⁽²⁾ Rozhodnutí Rady 2005/671/SVV ze dne 20. září 2005 o výměně informací a spolupráci v oblasti teroristických trestných činů (Úř. věst. L 253, 29.9.2005, s. 22).

⁽³⁾ Nařízení Rady (ES) č. 515/97 ze dne 13. března 1997 o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů (Úř. věst. L 82, 22.3.1997, s. 1).

⁽⁴⁾ Zpráva Komise o používání nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 98/2013 o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání a o přenesení pravomoci podle tohoto nařízení, COM(2017) 103 final ze dne 28. února 2017.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-is-new/work-in-progress/initiatives/revision-regulation-marketing-and-use-explosives-precursors_en

2. Kromě toho by členské státy měly urychleně přijmout následující opatření:
- podporovat a, je-li to možné a vhodné, vyžadovat používání náhradních látek nebo nižších koncentrací, které lze k téže zákonné činnosti použít s menším bezpečnostním rizikem;
 - stanovit podmínky skladování prekurzorů výbušnin pro hospodářské subjekty, profesionální uživatele a osoby z řad široké veřejnosti, kteří prekurzory výbušnin vlastní oprávněně;
 - vydat hospodářským subjektům jasné pokyny, jak účinně ověřit, zda se jedná o osobu z řad široké veřejnosti či nikoli. K tomuto účelu by členské státy mohly použít pojem „profesionální uživatel“, což znamená, že prekurzor výbušnin podléhající omezení daná osoba potřebuje pro účely související s obchodní, podnikatelskou nebo profesní činností;
 - je-li zaveden režim povolování podle čl. 4 odst. 2 nařízení (EU) č. 98/2013, prověřovat osoby žádající o povolení, zejména zkontrolovat rejstřík trestů žadatele ve všech státech, v nichž v předchozích pěti letech pobýval, a
 - zřídit kontrolní systémy k odhalování nedodržení povinností ze strany hospodářských subjektů.

Prohloubení spolupráce a zapojení dodavatelského řetězce

3. V zájmu prohloubení spolupráce a zapojení dodavatelského řetězce by členské státy měly:
- zajistit odbornou přípravu, aby donucovací orgány, zásahové složky a celní orgány byly při výkonu služby schopny rozpoznat látky a směsi sloužící jako prekurzory výbušnin a včas a vhodně reagovat na podezřelou činnost;
 - vybídnout koncové uživatele prekurzorů výbušnin, aby oznamovali významná zmizení a krádeže i nad rámec stávajících oznamovacích povinností podle čl. 9 odst. 4 nařízení (EU) č. 98/2013;
 - co nejdříve a v souladu s vnitrostátním právem a příslušnými mezinárodními právními nástroji si vyměňovat informace s jinými dotčenými členskými státy o podezřelých transakcích, zmizeních, krádežích a dalších podezřelých událostech nebo žádostech o povolení, jestliže vykazují přeshraniční prvky a nevztahují-li se na ně již stávající povinnosti podle právních předpisů Unie, a
 - určit všechna relevantní odvětví včetně internetových, uzpůsobit informační aktivity zvláště jednotlivých odvětví a pokračovat v dialogu s dodavatelským řetězcem a konečnými uživateli, aby se zlepšilo porozumění zákonnému profesnímu a neprofesnímu využití prekurzorů výbušnin.

V Bruselu dne 18. října 2017.

Za Komisi
Julian KING
člen Komise